

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2022. gada 10. novembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Gunārs Kusiņš un Artūrs Kučs,

izskatījusi Satversmes tiesā saņemto ārvalstīs reģistrēta komersanta Fortress Finance Inc. (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 184/2022),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 631. panta trešo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un 92. panta pirmajam teikumam, kā arī attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no 2022. gada 30. maija.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka apgabaltiesa, izskatot sūdzību vai protestu, var atcelt rajona (pilsētas) tiesas lēmumu un pieņemt šā likuma 630. pantā minēto lēmumu. Lēmums nav pārsūdzams.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, Satversmes tiesas kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic: izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā, lūdzot izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam (pieteikums Nr. 138/2022). Izskatot minēto pieteikumu, Satversmes tiesas 2. kolēģija 2022. gada 25. augustā pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu (turpmāk – kolēģijas 2022. gada 25. augusta lēmums).

Kolēģijas 2022. gada 25. augusta lēmumā secināts, ka Pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis Satversmes tiesas judikatūrai atbilstošu pamatojumu apgalvojumam par valsts pozitīvo pienākumu nodrošināt tiesības uz taisnīgu tiesu tā, lai tiktu paredzēta iespēja pārsūdzēt apelācijas instances lēmumu augstākas instances tiesā. Tāpat kolēģija secinājusi, ka no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem nav gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētā norma, kas regulē apgabaltiesas lēmuma pārsūdzēšanu, pati par sevi aizskartu

Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 105. panta pirmajā un trešajā teikumā ietvertās tiesības uz īpašumu.

Izskatāmajā pieteikumā nav mainījies faktisko apstākļu izklāsts. Tomēr pieteikums papildināts ar apsvērumiem par to, kāpēc valstij atbilstoši Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 3. aprīļa direktīvai Nr. 2014/42/ES par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju Eiropas Savienībā (turpmāk – Direktīva Nr. 2014/42/ES) un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem ir pienākums gadījumā, kad apelācijas instances tiesa ir pirmā institūcija, kas mantu atzinusi par noziedzīgi iegūtu, paredzēt efektīvu šāda lēmuma pārsūdzības iespēju. Tāpat pieteikumā ir precizēts prasījums, proti, Pieteikuma iesniedzējs vairs nelūdz izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam, taču pieteikums papildināts ar jaunu prasījumu atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Tādējādi pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības un kolēģijai no jauna jāizvērtē tā atbilstība Satversmes tiesas likumā noteiktajām prasībām.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritis Satversmes tiesai.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja mantai ar izmeklētājas lēmumu uzlikts arests. Vēlāk izmeklētāja pieņēmusi lēmumu uzsākt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu un nodot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu izlemšanai tiesai. Ar Ekonomisko lietu tiesas lēmumu process par noziedzīgi iegūtu mantu izbeigts. Rīgas apgabaltiesa

ar 2022. gada 30. maija lēmumu pirmās instances tiesas lēmumu atcēla, arestēto mantu – naudas līdzekļus – atzīstot par noziedzīgi iegūtu un nosakot tās konfiskāciju valsts labā. Saskaņā ar apstrīdēto normu apgabaltiesas lēmums nav pārsūdzams.

Pieteikuma iesniedzēja ieskatā apstrīdētā norma gadījumos, kad lēmumu par mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu un tās konfiskāciju valsts labā sākotnēji pieņēmusi apelācijas instances tiesa, nenodrošina personai tai nelabvēlīga lēmuma tiesiskuma kontroli pēc būtības. Likumdevējs, pieņemot apstrīdēto normu, neesot ņēmis vērā Direktīvas 2014/42/ES 8. panta 1., 6., un 8. punktu. Tādēļ apstrīdētā norma, ciktāl tā liedz pārsūdzēt minēto apelācijas instances tiesas lēmumu, aizskarot Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Turklāt tiesības pārsūdzēt lēmumu par mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu personai netiekot nodrošinātas tikai gadījumā, kad apelācijas instances tiesa ir pirmā institūcija, kas mantu atzinusi par noziedzīgi iegūtu. Citos gadījumos personai esot iespēja pārsūdzēt tai nelabvēlīgo lēmumu. Tādējādi ar apstrīdēto normu esot pārkāpts Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertais tiesiskās vienlīdzības princips.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka situācijā, kad tiesību norma paredz aizliegumu kādu nolēmumu pārsūdzēt tiesā, personai nav citu iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem (*sk. Satversmes tiesas 2014. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 2013-18-01 9. punktu*).

Ņemot vērā to, ka Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 30. maija lēmums nav pārsūdzams, vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizsardzībai nepastāv.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmais teikums nosaka: “Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 30. maija lēmuma spēkā stāšanās dienas. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2022. gada 10. oktobrī. Tādējādi minētais termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam pieteikumā jānorāda tā juridiskais pamatojums. Ar pieteikuma juridisko pamatojumu saprot juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertajam tiesiskās vienlīdzības principam.

Lai pārbaudītu, vai apstrīdētais regulējums atbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, Satversmes tiesa noskaidro: 1) vai un kuras personas (personu grupas) ir salīdzināmas un vai tās atrodas vienādos vai atšķirīgos apstākļos; 2) vai apstrīdētais regulējums paredz vienādu attieksmi pret atšķirīgos apstākļos esošām personām vai arī atšķirīgu attieksmi pret vienādos apstākļos esošām personām; 3) vai šāda attieksme ir noteikta ar normatīvajos aktos paredzētā kārtībā pieņemtu tiesību normu; 4) vai šādai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (*sk. Satversmes tiesas 2022. gada 10. marta sprieduma lietā Nr. 2021-24-03 33. punktu*). Savukārt, izvērtējot atšķirīgās attieksmes atbilstību samērīguma principam, tiesa pārbauda: 1) vai likumdevēja lietotie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama, tas ir,

vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai likumdevēja darbība ir samērīga jeb atbilstoša, tas ir, vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2014. gada 13. jūnija sprieduma lietā Nr. 2014-02-01 14. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs vispārīgi ir norādījis uz to, kādas personas konkrētajā gadījumā ir salīdzināmas un vai tās atrodas vienādos vai atšķirīgos apstākļos. Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētā norma paredz vienādu attieksmi pret atšķirīgos apstākļos esošām personām un šāda attieksme ir noteikta ar normatīvajos aktos paredzētā kārtībā pieņemtu tiesību normu. Taču pieteikumā nav juridiski pamatots, kāpēc šādai attieksmei nav objektīvs un saprātīgs pamats, proti, ka tai nav leģitīms mērķis vai nav ievērots samērīguma princips. Pieteikumā vienīgi norādīts, ka likumdevēja, nevis Pieteikuma iesniedzēja pienākums ir pamatot atšķirīgas attieksmes leģitīmo mērķi un samērīgumu. Tomēr šāda norāde nav uzskatāma par Satversmes tiesas judikatūrai atbilstošu juridisko pamatojumu.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

9. Savukārt attiecībā uz apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam” pēc ārvalstīs reģistrēta komersanta Fortress Finance Inc. pieteikuma (pieteikums Nr. 184/2022).

2. Atzīt, ka nav nepieciešams uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – iesniegt atbildes rakstu, jo Satversmes tiesā ir ierosināta lieta Nr. 2021-44-01 “Par Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam”, un Saeima jau ir iesniegusi atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atteikties ierosināt lietu par Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina